

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 6 februari 2026
(OR. en)

5371/26

Interinstitutionele dossiers:
2025/0352 (NLE)
2025/0353 (NLE)

ESPACE 10
EEE 6
RECH 17
COMPET 48
IND 27
EU-GNSS 6
TRANS 18
AVIATION 9
MAR 8
TELECOM 17
MI 39
CSC 45
CSCGNSS 6
CSDP/PSDC 35
AELE 4

WETGEVINGSBESLUITEN EN ANDERE INSTRUMENTEN

Betreft: Overeenkomst tussen de Europese Unie en het Koninkrijk Noorwegen tot vaststelling van de regels voor de deelname van het Koninkrijk Noorwegen aan het GOVSATCOM-onderdeel van het ruimtevaartprogramma van de Unie en aan het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit, en voor toegang tot GOVSATCOM-diensten en tot de diensten voor de overheid van het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit

OVEREENKOMST
TUSSEN DE EUROPESE UNIE EN HET KONINKRIJK NOORWEGEN
TOT VASTSTELLING VAN DE REGELS VOOR DE DEELNAME
VAN HET KONINKRIJK NOORWEGEN AAN HET GOVSATCOM-ONDERDEEL
VAN HET RUIMTEVAARTPROGRAMMA VAN DE UNIE
EN AAN HET PROGRAMMA VAN DE UNIE VOOR BEVEILIGDE CONNECTIVITEIT,
EN VOOR TOEGANG TOT GOVSATCOM-DIENSTEN EN TOT DE DIENSTEN
VOOR DE OVERHEID VAN HET PROGRAMMA VAN DE UNIE
VOOR BEVEILIGDE CONNECTIVITEIT

DE EUROPESE UNIE (hierna de “Unie” genoemd),

en

HET KONINKRIJK NOORWEGEN (hierna “Noorwegen” genoemd),

hierna gezamenlijk de “partijen” genoemd,

GEZIEN de deelname van Noorwegen aan het ruimtevaartprogramma van de Unie;

GEZIEN de verplichtingen van de partijen uit hoofde van het internationale recht,

HERINNEREND AAN Verordening (EU) 2021/696 van het Europees Parlement en de Raad¹ (hierna de “ruimtevaartverordening” genoemd) en Verordening (EU) 2023/588 van het Europees Parlement de Raad² (hierna de “verordening beveiligde connectiviteit” genoemd);

¹ Verordening (EU) 2021/696 van het Europees Parlement en de Raad van 28 april 2021 tot vaststelling van het ruimtevaartprogramma van de Unie, tot oprichting van het Agentschap van de Europese Unie voor het ruimtevaartprogramma en tot intrekking van de Verordeningen (EU) nr. 912/2010, (EU) nr. 1285/2013 en (EU) nr. 377/2014 en Besluit nr. 541/2014/EU (PB EU L 170 van 12.5.2021, blz. 69, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/696/oj>).

² Verordening (EU) 2023/588 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2023 tot vaststelling van het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit voor de periode 2023-2027 (PB EU L 79 van 17.3.2023, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/588/oj>).

ERKENNENDE dat Noorwegen financieel bijdraagt aan de activiteiten die voortvloeien uit het GOVSATCOM-onderdeel van het ruimtevaartprogramma van de Unie en uit het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit, zoals vastgelegd in een afzonderlijk besluit van het Gemengd Comité van de EER tot wijziging van Protocol nr. 31 betreffende samenwerking op specifieke gebieden buiten de vier vrijheden en in Protocol nr. 37 bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte;

GEZIEN het belang van de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte als wettelijke en institutionele basis voor het versterken en verbreden van de samenwerking tussen de Unie en Noorwegen op het gebied van beveiligde connectiviteit;

HERINNEREND AAN de Overeenkomst tussen het Koninkrijk Noorwegen en de Europese Unie inzake beveiligingsprocedures voor de uitwisseling van gerubriceerde gegevens (hierna de “informatiebeveiligingsovereenkomst” genoemd), die op 22 november 2004 werd ondertekend en op 1 december 2004 in werking is getreden;

HERINNEREND AAN de beveiligingsregelingen voor gerubriceerde informatie die tussen het Koninkrijk Noorwegen en de Unie wordt uitgewisseld (hierna de “beveiligingsregelingen” genoemd), waarover op 22 oktober 2004 overeenstemming is bereikt;

ERKENNENDE dat in Besluit (GBVB) 2021/698 van de Raad¹ de verantwoordelijkheden zijn vastgesteld die door de Raad en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid moeten worden uitgeoefend om een bedreiging van de veiligheid van de Unie of van een of meer lidstaten af te wenden of om ernstige schade voor de essentiële belangen van de Unie of van een of meer lidstaten te beperken, en dat Besluit (GBVB) 2021/698 overeenkomstig artikel 35 van de ruimtevaartverordening en artikel 31 van de verordening beveiligde connectiviteit van toepassing is in alle gevallen waarin het functioneren van het systeem of de verlening van de diensten voor de overheid van invloed zou kunnen zijn op de veiligheid van de Unie of haar lidstaten.

GEZIEN het belang van Noorwegen bij het GOVSATCOM-onderdeel van het ruimtevaartprogramma van de Unie en bij diensten van het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit van de Unie;

GELEID DOOR DE WENS een bilaterale overeenkomst tot stand te brengen over de deelname van Noorwegen aan het GOVSATCOM-onderdeel van het ruimtevaartprogramma van de Unie en aan het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit,

ZIJN HET VOLGENDE OVEREENGEKOMEN:

¹ Besluit (GBVB) 2021/698 van de Raad van 30 april 2021 betreffende de beveiliging van systemen en diensten die worden gestationeerd, geëxploiteerd en gebruikt in het kader van het ruimtevaartprogramma van de Unie en die een weerslag kunnen hebben op de veiligheid van de Unie, en tot intrekking van Besluit 2014/496/GBVB (PB EU L 170 van 12.5.2021, blz. 178, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/698/oj>).

ARTIKEL 1

Doel van de overeenkomst

1. In deze overeenkomst worden de regels vastgesteld voor de deelname van Noorwegen aan het GOVSATCOM-onderdeel van het ruimtevaartprogramma van de Unie en aan het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit, en voor de toegang van Noorwegen tot GOVSATCOM-diensten en tot de diensten voor de overheid van het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit.
2. Noorwegen neemt deel aan GOVSATCOM en aan de beveiligde connectiviteit van de Unie voor zover het machtigingen verleent aan GOVSATCOM-gebruikers en gebruikers van beveiligde connectiviteit van de Unie wat capaciteiten voor overheidsgebruik betreft, of voorziet in satellietcommunicatiecapaciteit, grondsegmentlocaties of delen van de grondsegmentfaciliteiten.
3. De in het kader van deze overeenkomst verleende rechten laten het GOVSATCOM-onderdeel van het ruimtevaartprogramma van de Unie en het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit onverlet. Deze overeenkomst verleent Noorwegen geen beslissingsbevoegdheid met betrekking tot het GOVSATCOM-onderdeel van het ruimtevaartprogramma van de Unie en het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit.
4. Deze overeenkomst doet geen afbreuk aan het rechtskader en de institutionele structuur van het GOVSATCOM-onderdeel van het ruimtevaartprogramma van de Unie en het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit zoals vastgesteld in het Unierecht, de desbetreffende in de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte opgenomen handelingen van de Unie of de maatregelen die tot uitvoering van de handelingen van de Unie zijn getroffen. Bovendien doet deze overeenkomst geen afbreuk aan de toepasselijke wet- en regelgeving en het beleid van de Unie tot uitvoering van non-proliferatieverbintenissen en uitvoercontrole voor producten voor tweërlei gebruik.

5. De Unie is eigenaar van alle materiële en immateriële activa die deel uitmaken van de overheidsinfrastructuur die is ontwikkeld in het kader van het GOVSATCOM-onderdeel van het ruimtevaartprogramma van de Unie en in het kader van het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit, overeenkomstig artikel 5, lid 2, en artikel 19, lid 2, van de verordening beveiligde connectiviteit.

6. Deze overeenkomst doet geen afbreuk aan de rechten en verplichtingen van de partijen uit hoofde van andere internationale overeenkomsten.

ARTIKEL 2

Definities

Voor de toepassing van deze overeenkomst wordt verstaan onder:

- 1) “token”: de eenheid die wordt gebruikt als vergoeding voor of ter betaling van GOVSATCOM-diensten, zoals gedefinieerd in artikel 2 van Uitvoeringsbesluit (EU) 2023/1055 van de Commissie¹;
- 2) “zeggenschap”: het vermogen om beslissende invloed op een juridische entiteit uit te oefenen, hetzij direct hetzij indirect, via een of meer intermediaire juridische entiteiten;

¹ Uitvoeringsbesluit (EU) 2023/1055 van de Commissie van 30 mei 2023 tot vaststelling van de regels inzake de deling en prioritering van capaciteiten, diensten en gebruikersapparatuur op het gebied van satellietcommunicatie om de in artikel 66, lid 2, van Verordening (EU) 2021/696 van het Europees Parlement en de Raad bedoelde functie te vervullen (PB EU L 141 van 31.5.2023, blz. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/1055/oj).

- 3) “uitvoerende bestuursstructuur”: het overeenkomstig nationaal recht aangewezen orgaan van een juridische entiteit dat in voorkomend geval aan de bestuursvoorzitter of aan een andere persoon met soortgelijke beslissingsbevoegdheid rapporteert en gemachtigd is om de strategie, doelstellingen en algemene koers van de juridische entiteit te bepalen, en dat belast is met het toezicht op en de monitoring van de bestuurlijke besluitvorming;
- 4) “derde land”: een ander land dan Noorwegen, een lidstaat van de Unie of een andere EER-EVA-staat die deelneemt, naargelang het geval, aan het GOVSATCOM-onderdeel van het ruimtevaartprogramma van de Unie of aan het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit;
- 5) “GOVSATCOM-onderdeel van het ruimtevaartprogramma van de Unie” of “GOVSATCOM”: het GOVSATCOM-onderdeel dat is vastgesteld bij de ruimtevaartverordening;
- 6) “GOVSATCOM-deelnemer”: een deelnemer in de zin van artikel 68 van de ruimtevaartverordening;
- 7) “programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit”: het programma dat is vastgesteld bij de verordening beveiligde connectiviteit ;
- 8) “deelnemer aan de beveiligde connectiviteit van de Unie”: een deelnemer in de zin van artikel 11 van de verordening beveiligde connectiviteit .

ARTIKEL 3

Reikwijdte van de samenwerking

Deze overeenkomst is van toepassing op de deelname van Noorwegen aan het GOVSATCOM-onderdeel van het ruimtevaartprogramma van de Unie en aan het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit, en op de toegang van Noorwegen tot GOVSATCOM-diensten en tot de diensten voor de overheid van het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit.

ARTIKEL 4

Deelname aan GOVSATCOM en aan het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit

Noorwegen is een GOVSATCOM-deelnemer en een deelnemer aan het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit in de zin van artikel 68 van de ruimtevaartverordening en van artikel 11 van de verordening beveiligde connectiviteit, in die zin dat het de gebruikers van GOVSATCOM-diensten of van de diensten voor de overheid van het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit machtigingen verleent of in capaciteiten, locaties of faciliteiten voorziet.

De prioritering van de onder deze overeenkomst vallende diensten tussen de door Noorwegen gemachtigde gebruikers wordt bepaald en aangebracht door Noorwegen.

ARTIKEL 5

Bevoegde autoriteit voor beveiligde connectiviteit

Noorwegen wijst een bevoegde autoriteit voor beveiligde connectiviteit aan.

De bevoegde autoriteit voor beveiligde connectiviteit zorgt ervoor dat:

- a) het gebruik van diensten die onder deze overeenkomst vallen in overeenstemming is met de in artikel 34, lid 2, van de ruimtevaartverordening en in artikel 30, lid 3, van de verordening beveiligde connectiviteit bedoelde algemene beveiligingsvereisten;
- b) de toegangsrechten voor de diensten die onder deze overeenkomst vallen, worden vastgesteld en beheerd;
- c) de gebruikersapparatuur die nodig is voor het gebruik van de diensten die onder deze overeenkomst vallen en de bijbehorende informatie en verbindingen voor elektronische communicatie worden gebruikt en beheerd overeenkomstig de in artikel 34, lid 2, van de ruimtevaartverordening en in artikel 30, lid 3, van de verordening beveiligde connectiviteit bedoelde algemene beveiligingsvereisten;
- d) er een centraal contactpunt wordt ingesteld om, voor zover nodig, te assisteren bij het melden van veiligheidsrisico's en -dreigingen, met name wat betreft het opsporen van potentieel schadelijke elektromagnetische interferentie die gevolgen heeft voor de diensten in het kader van het GOVSATCOM-onderdeel van het ruimtevaartprogramma van de Unie en het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit.

ARTIKEL 6

Diensten voor de overheid

1. De diensten die onder deze overeenkomst vallen, worden verleend aan de in artikel 4 van deze overeenkomst bedoelde deelnemers overeenkomstig de regels die zijn vastgesteld in Uitvoeringsbesluit (EU) 2023/1053 van de Commissie¹ en Uitvoeringsbesluit (EU) 2023/1055.
2. Om toegang te krijgen tot GOVSATCOM-diensten en tot de diensten voor de overheid van het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit moet aan de in dit artikel vervatte voorwaarden voor het gebruik ervan worden voldaan.
3. De volgende entiteiten kunnen worden gemachtigd als gebruikers van GOVSATCOM-diensten en van de diensten voor de overheid van het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit:
 - a) een overheidsinstantie van Noorwegen, of een met de uitoefening van openbaar gezag in Noorwegen belast orgaan, en
 - b) een natuurlijke persoon of rechtspersoon die namens en onder de zeggenschap van een in punt a) bedoelde entiteit handelt.

¹ Uitvoeringsbesluit (EU) 2023/1053 van de Commissie van 30 mei 2023 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen voor Verordening (EU) 2023/588 van het Europees Parlement en de Raad met betrekking tot operationele vereisten voor diensten voor de overheid die worden verleend in het kader van het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit en het dienstenpakket daarvan (PB EU L 141 van 31.5.2023, blz. 44, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/1053/oj).

4. De gebruikers van GOVSATCOM-diensten en van de in lid 3 van dit artikel bedoelde diensten voor de overheid van het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit worden door Noorwegen naar behoren gemachtigd om van die diensten gebruik te maken en zij moeten voldoen aan de in artikel 34, lid 2, van de ruimtevaartverordening en in artikel 30, lid 3, van de verordening beveiligde connectiviteit bedoelde algemene beveiligingsvereisten.

ARTIKEL 7

Aanbieders van capaciteiten en diensten op het gebied van satellietcommunicatie

De Unie kan in het kader van het GOVSATCOM-onderdeel van het ruimtevaartprogramma van de Unie capaciteiten en diensten op het gebied van satellietcommunicatie verwerven die worden verleend door de volgende entiteiten:

- a) Noorwegen, als GOVSATCOM-deelnemer in de zin van artikel 68 van de ruimtevaartverordening, en
- b) Noorse rechtspersonen die voor het aanbieden van capaciteiten en diensten op het gebied van satellietcommunicatie zijn gehomologeerd volgens de in artikel 37 van de ruimtevaartverordening bedoelde beveiligingshomologatieprocedure, die moet voldoen aan de algemene beveiligingsvoorschriften voor het GOVSATCOM-onderdeel van het ruimtevaartprogramma van de Unie, als bedoeld in artikel 34, lid 2, van de ruimtevaartverordening

Het systeem waarmee die capaciteiten en diensten worden verstrekt respectievelijk verleend, wordt beschouwd als een systeem dat diensten voor de overheid verleent als het voldoet aan de eisen van artikel 2, lid 2 bis, van Uitvoeringsbesluit (EU) 2023/1054 van de Commissie¹. Voor de toepassing van dat artikel moet onder “lidstaat” “lidstaat of Noorwegen” worden verstaan.

ARTIKEL 8

Voor de diensten relevante capaciteiten

De Europese Commissie bepaalt het totale aantal tokens dat voor toekomstige programmaperioden moet worden verdeeld rekening houdend met het beschikbare budget en de voorwaarden van de contracten en overeenkomsten die met aanbieders van middelen zijn gesloten.

Noorwegen ontvangt een percentage, in tokens, van het totale aandeel van de lidstaten als vastgesteld in Uitvoeringsbesluiten (EU) 2023/1053 en (EU) 2023/1055.

¹ Uitvoeringsbesluit (EU) 2023/1054 van de Commissie van 30 mei 2023 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen voor Verordening (EU) 2021/696 van het Europees Parlement en de Raad met betrekking tot het dienstenpakket voor satellietcommunicatiediensten voor de overheid die worden aangeboden door het in het kader van het ruimtevaartprogramma van de Unie tot stand gebrachte systeem (PB EU L 141 van 31.5.2023, blz. 49, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/1054/oj).

ARTIKEL 9

Betere dekking in het noordpoolgebied

De overheidsinfrastructuur van het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit kan aanvullende elementen bevatten om de dekking met lage latentie in het noordpoolgebied te verbeteren.

Eventuele aanvullende financiële bijdragen die nodig zijn voor het ontwerp, de ontwikkeling, de uitrol en de exploitatie van dergelijke elementen worden vastgesteld bij een besluit van het in artikel 18 bedoelde gemengd comité tot wijziging van dit artikel overeenkomstig artikel 18, lid 4, en worden uitgevoerd overeenkomstig artikel 12.

ARTIKEL 10

Subsidiabiliteits- en deelnamevoorwaarden voor Noorse entiteiten

Artikel 24 van de ruimtevaartverordening en artikel 22 van de verordening beveiligde connectiviteit over de subsidiabiliteits- en deelnamevoorwaarden in het kader van de programma's zijn van toepassing op deze overeenkomst.

Wanneer de Europese Commissie besluit over een ontheffing overeenkomstig artikel 24, lid 3, van de ruimtevaartverordening zonder daarbij gebruik te maken van de afwijking in de laatste alinea van dat lid, moet een in aanmerking komende juridische entiteit voldoen aan de volgende deelnamevoorwaarden:

- a) de in aanmerking komende juridische entiteit is gevestigd in Noorwegen en haar uitvoerende bestuursstructuren zijn gevestigd in Noorwegen, in een lidstaat van de Unie of in een andere EER-EVA-staat die deelneemt, naargelang het geval, aan het GOVSATCOM-onderdeel van het ruimtevaartprogramma van de Unie of aan het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit;
- b) de in aanmerking komende juridische entiteit verbindt zich ertoe al haar relevante activiteiten uit te voeren in Noorwegen, in een lidstaat van de Unie of in een andere EER-EVA-staat die deelneemt, naargelang het geval, aan het GOVSATCOM-onderdeel van het ruimtevaartprogramma van de Unie of aan het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit, en
- c) de in aanmerking komende juridische entiteit staat niet onder zeggenschap van een derde land of een entiteit uit een derde land.

ARTIKEL 11

Uitvoeringsbesluiten

De relevante uitvoeringsbesluiten van de Commissie die van toepassing zijn op het GOVSATCOM-onderdeel van het ruimtevaartprogramma van de Unie en op het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit zijn van toepassing op activiteiten die in het kader van deze overeenkomst worden uitgevoerd.

ARTIKEL 12

Aanvullende bijdragen

Noorwegen kan in het kader van deze overeenkomst een aanvullende financiële bijdrage leveren om bijkomende elementen te dekken, op voorwaarde dat die aanvullende elementen geen financiële of technische belasting met zich meebrengen of tot vertragingen bij de uitvoering van het betrokken onderdeel leiden. Een dergelijke aanvullende financiële bijdrage wordt vastgesteld bij een besluit van het in artikel 18 bedoelde gemengd comité tot wijziging van dit artikel overeenkomstig artikel 18, lid 4, en wordt gebruikt voor de financiering van het desbetreffende aanvullende element overeenkomstig artikel 12 van de ruimtevaartverordening en artikel 15 van de verordening beveiligde connectiviteit.

ARTIKEL 13

Radiospectrum

1. De partijen komen overeen samen te werken in de Internationale Telecommunicatie-unie (ITU) wat betreft spectrumkwesties in verband met Europese beveiligde connectiviteit.
2. In de context van de in lid 1 bedoelde samenwerking beschermen de partijen de frequentietoewijzingen die nodig zijn voor de Europese systemen voor beveiligde connectiviteit teneinde de beschikbaarheid van de diensten van die systemen ten voordele van de gebruikers te verzekeren.

3. Bovendien erkennen de partijen het belang van de bescherming van het radiospectrum voor de beveiligde connectiviteit tegen verstoring en interferentie. Daartoe sporen zij bronnen van interferentie op en streven zij wederzijds aanvaardbare oplossingen na om interferentie te bestrijden.

4. Niets in deze overeenkomst mag aldus worden geïnterpreteerd dat afbreuk wordt gedaan aan de toepasselijke bepalingen van de ITU, inclusief de ITU-radioreglementen.

ARTIKEL 14

Bescherming van de financiële belangen van de Unie

Noorwegen verleent de verantwoordelijke ordonnateur, het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) en de Rekenkamer de nodige rechten en toegang, zodat deze hun respectieve bevoegdheden volledig kunnen uitoefenen. In het geval van het OLAF omvatten dergelijke rechten het recht om onderzoeken, met inbegrip van controles en verificaties ter plaatse, uit te voeren als bepaald in Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 van het Europees Parlement en de Raad¹.

¹ Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 september 2013 betreffende onderzoeken door het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1073/1999 van het Europees Parlement en de Raad en Verordening (Euratom) nr. 1074/1999 van de Raad (PB EU L 248 van 18.9.2013, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

ARTIKEL 15

Beveiliging

1. De partijen beschermen de systemen voor beveiligde connectiviteit tegen bedreigingen zoals misbruik, interferentie, verstoring en vijandige handelingen. De partijen stellen daarom al het mogelijke in het werk om de continuïteit, veiligheid en beveiliging van de GOVSATCOM-diensten en van de diensten van het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit en de bijbehorende infrastructuur en kritieke activa op hun grondgebied te waarborgen.
2. De Europese Commissie is voornemens maatregelen te ontwikkelen om gevoelige activa, informatie en technologieën van het GOVSATCOM-onderdeel van het ruimtevaartprogramma van de Unie en van het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit te beschermen tegen bedreigingen, te controleren en te beheren.
3. Noorwegen stelt binnen zijn rechtsgebied tijdig maatregelen vast die voorzien in een mate van beveiliging en veiligheid die gelijkwaardig is aan die welke in de Europese Unie van toepassing zijn, en handhaaft die maatregelen.

ARTIKEL 16

Deelname aan comités

Vertegenwoordigers van Noorwegen worden uitgenodigd om, overeenkomstig de toepasselijke regels en procedures en zonder stemrecht, als waarnemers deel te nemen aan de comités en werkgroepen die zijn opgericht voor het beheer, de ontwikkeling en de uitvoering van de activiteiten in het kader van het GOVSATCOM-onderdeel van het ruimtevaartprogramma van de Unie en het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit.

Noorwegen neemt zonder stemrecht deel aan de raad voor beveiligingshomologatie van het Agentschap van de Europese Unie voor het ruimtevaartprogramma dat is opgericht bij de ruimtevaartverordening voor relevante delen van het GOVSATCOM-onderdeel van het ruimtevaartprogramma van de Unie en het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit. De deelname wordt beperkt in overeenstemming met het “need to know”-beleid dat is vastgesteld voor het GOVSATCOM-onderdeel van het ruimtevaartprogramma van de Unie en het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit, en is in overeenstemming met het reglement van orde van de raad voor beveiligingshomologatie.

ARTIKEL 17

Vrijwaringsmaatregelen

1. Elke partij kan, na overleg met het in artikel 18 bedoelde gemengd comité, passende vrijwaringsmaatregelen nemen, waaronder de opschorting van een of meer bepalingen van deze overeenkomst, indien zij van oordeel is dat de andere partij haar verplichtingen in het kader van deze overeenkomst niet nakomt. Na de vaststelling van vrijwaringsmaatregelen plegen de partijen onverwijld overleg in het gemengd comité om de toepassing van alle bepalingen van deze overeenkomst zo spoedig mogelijk te herstellen.
2. De reikwijdte en de duur van de in lid 1 van dit artikel bedoelde maatregelen moeten beperkt blijven tot wat nodig is om de situatie recht te zetten en een billijk evenwicht tussen de in het kader van deze overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen te garanderen. De partijen zetten hun inspanningen om het geschil op te lossen voort overeenkomstig artikel 19.

ARTIKEL 18

Gemengd comité

1. De partijen richten hierbij een gemengd comité op, bestaande uit officiële vertegenwoordigers van elke partij waarvan is vastgesteld dat zij noodzaak tot kennisneming hebben.

2. Het gemengd comité houdt toezicht op de werking van deze overeenkomst en is het forum waarin de partijen standpunten en informatie uitwisselen over alle kwesties die door een partij aan de orde worden gesteld met betrekking tot de uitvoering van deze overeenkomst.
3. Het gemengd comité stelt zijn reglement van orde vast. Het gemengd comité kan besluiten subcomités in te stellen om het bij het uitvoeren van zijn taken bij te staan. Het gemengd comité stelt het mandaat van die subcomités vast.
4. De artikelen 9 en 12 kunnen worden gewijzigd bij een besluit van het gemengd comité. Dergelijke wijzigingen treden in werking dertig dagen vanaf de vaststelling van dat besluit in werking.
5. Het gemengd comité komt ten minste tweemaal per jaar bijeen en, indien nodig, op verzoek van een van de partijen.
6. Het gemengd comité is het forum waar verzoeken om technische bijstand van Noorwegen worden behandeld.

ARTIKEL 19

Geschillenbeslechting

Geschillen tussen de partijen die voortvloeien uit of verband houden met de voorwaarden, de interpretatie of de toepassing van deze overeenkomst, worden uitsluitend beslecht door overleg tussen de partijen en worden niet ter beslechting voorgelegd aan een nationaal of internationaal gerecht of aan een derde partij.

ARTIKEL 20

Inwerkingtreding, wijziging en beëindiging

1. Deze overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand volgende op de datum waarop de partijen elkaar in kennis hebben gesteld van de voltooiing van hun respectieve interne juridische procedures die daartoe vereist zijn.
2. Deze overeenkomst kan met wederzijdse schriftelijke instemming van de partijen worden gewijzigd. Wijzigingen van deze overeenkomst treden in werking op de eerste dag van de tweede maand volgende op de datum waarop de partijen elkaar in kennis hebben gesteld van de voltooiing van hun respectieve interne juridische procedures die daartoe vereist zijn.
3. Deze overeenkomst is van kracht tot en met 31 december 2027. Zij wordt automatisch met opeenvolgende perioden van tien jaar verlengd, tenzij een van de partijen de andere partij uiterlijk drie maanden voor het einde van de eerste termijn of een daaropvolgende periode van tien jaar schriftelijk in kennis stelt van haar voornemen om deze overeenkomst niet te verlengen.
4. Elk van de partijen kan de andere partij schriftelijk in kennis stellen van haar voornemen deze overeenkomst te beëindigen. De beëindiging wordt drie maanden na de datum van de kennisgeving van kracht.
5. Na het verstrijken van de op grond van lid 3 bedoelde looptijd van deze overeenkomst, of de beëindiging ervan op grond van lid 4, passen de partijen deze overeenkomst toe op alle projecten, acties en activiteiten die worden gefinancierd in het kader van het GOVSATCOM-onderdeel van het ruimtevaartprogramma van de Unie, het programma van de Unie voor beveiligde connectiviteit of deze overeenkomst, totdat de contractuele regelingen met betrekking tot die projecten, acties en activiteiten aflopen.

6. Indien de ruimtevaartverordening, de verordening beveiligde connectiviteit, of een of meer van de in deze overeenkomst bedoelde uitvoeringsbesluiten worden gewijzigd, ingetrokken of anderszins herzien, gelden verwijzingen in deze overeenkomst naar de ruimtevaartverordening, de verordening beveiligde connectiviteit of de desbetreffende uitvoeringsbesluiten, naargelang het geval, als verwijzingen naar de gewijzigde, ingetrokken of anderszins herziene handelingen.

ARTIKEL 21

Authentieke talen

Deze overeenkomst is opgesteld in twee exemplaren in de Bulgaarse, de Deense, de Duitse, de Engelse, de Estse, de Finse, de Franse, de Griekse, de Hongaarse, de Ierse, de Italiaanse, de Kroatische, de Letse, de Litouwse, de Maltese, de Nederlandse, de Poolse, de Portugese, de Roemeense, de Sloveense, de Slowaakse, de Spaanse, de Tsjechische, de Zweedse en de Noorse taal, waarbij alle teksten gelijkelijk authentiek zijn.

TEN GETUIGE WAARVAN de ondergetekenden, daartoe naar behoren gemachtigd, deze overeenkomst hebben ondertekend.

Gedaan te ... op ...

Voor de Europese Unie

Voor het Koninkrijk Noorwegen